

Beskrivelse av saksgang fra bekymring til gjennomføring av spesialundervisning

Her beskrives saksgangen kronologisk.

1. Fase 1: skolen eller foreldre er bekymret for elevens utbytte av opplæringen

I tilfeller hvor eleven ikke får eller kan få et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har eleven rett til spesialundervisning. Både skolen og eleven/foreldre kan uttrykke bekymring for elevens læringsutbytte.

Skolens lærere plikter å vurdere om elevene har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, og om de når målene som er satt på en tilfredsstillende måte. Lærerne skal samarbeide med både elevene og foreldrene og gi informasjon om elevens kompetanse i de ulike fagene. På hvilke områder går læringsarbeidet bra slik at eleven når målene som er satt, og hva må eleven arbeide mer med. Dersom læreren er bekymret for en elevs faglige fremgang, må det tas opp med foreldrene, for eksempel i foreldresamtale. Det skal iverksettes tiltak innenfor rammen av tilpasset opplæring. Dersom tiltakene ikke gir tilstrekkelige resultater, skal rektor varsles, og skolen må vurdere om eleven har behov for spesialundervisning, og om det skal vurderes å be PPT om å foreta en sakkyndig vurdering. Dersom det konkluderes med at det er tilrådelig med en sakkyndig vurdering hos PPT, må foreldrene gi skriftlig samtykke til at PPT utreder elevens behov for spesialundervisning. Når eleven er fylt 15 år, er det tilstrekkelig med elevens samtykke.

Foreldre og elever kan også varsle skolen om bekymring om manglende måloppnåelse og be om at skolen vurderer om eleven har rett til spesialundervisning. Skolen skal vurdere foreldrene/elevens melding og kan komme til at eleven får eller kan få et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen. Skolen skal da treffe et enkeltvedtak og saken henvises ikke til PPT. Foreldrene kan klage på dette enkeltvedtaket.

Foreldrene kan også kreve at skolen sender saken til PPT og at det skal utarbeides en sakkyndig vurdering. Skolen kan da ikke treffe et enkeltvedtak om at eleven ikke har rett til spesialundervisning og avvise at det skal utarbeides en sakkyndig vurdering.

Det anbefales at foreldrene varsler skolen/ ber om sakkyndig vurdering skriftlig. Det er ikke et krav i følge opplæringsloven, men det kan være nødvendig å ha dokumentasjonen blant annet hvis saken blir langvarig uten at noe skjer.

Før saken sendes til PPT tjenesten er det vanlig at skolen utarbeider en pedagogisk rapport der elevens vansker beskrives. Skolens tiltak og en vurdering av disse skal redegjøres for. Det bør omtales arbeidsmåter, organisering, læremidler og materiell, sosiale og praktiske forhold som har betydning for elevens læringsutbytte. Denne

rapporten danner et vesentlig utgangspunkt for PPTs arbeid. Foreldre og eleven kan også bidra i et samarbeid om rapporten, slik at elevens vansker og skolesituasjon blir beskrevet på en god og nyansert måte.

2. Fase 2: tilmelding av saken til PPT

Når samtykke fra foreldrene eller eleven og skolens rapport foreligger, kan skolen eller skoleeier be PPT om å starte sakkyndighetsarbeidet.

3. Fase 3: sakkyndig vurdering av elevens behov

PPT begynner på utredningsarbeidet. Den sakkyndige vurderingen skal inneholde både en utredning og en tilråding. Vurderingen skal beskrive eleven og behovet for spesialundervisning og hvordan opplæringstilbudet skal gis. Vurderingen skal beskrive elevens utbytte av ordinærundervisning, elevens lærevansker, realistiske læringsmål for eleven, og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig tilbud. Eventuelt kan PPT konkludere med at det ikke er behov for spesialundervisning, men at eleven kan ivaretas gjennom ordinær tilpasset opplæring. Den sakkyndige vurderingen skal være klar og tydelig blant annet på hvilket opplæringstilbud eleven bør få.

Det er naturlig at det er uformell kontakt mellom skolen, foreldrene og PPT mens sakkyndighetsarbeidet pågår.

Vurderingen skal munne ut i en rapport. Når den foreligger, har foreldrene rett til å se den.

Skolen/skoleeier, PPT og foreldrene kan også innhente sakkyndige vurderinger fra andre.

4. Fase 4: skolen/skoleeier treffer enkeltvedtak om spesialundervisning

Når den sakkyndige vurderingen er utarbeidet, skal den sendes til skoleeier eller skolen, det varierer hvem som gjør vedtak. Hvis foreldrene ikke allerede har gjort det, må skolen sørge for at de samtykker til at enkeltvedtak treffes. Det skal på bakgrunn av den sakkyndige vurderingen fattes et enkeltvedtak, og vedtaket sendes til eleven og foreldrene. Foreldrene og eleven kan klage på enkeltvedtaket. Det kan klages på vedtak om at eleven ikke har rett til spesialundervisning, men det kan også klages på vedtak hvor eleven gis rett til spesialundervisning, for eksempel hvis dere ikke er fornøyd med innholdet i vedtaket. Vedtak om spesialundervisning skal klart og tydelig beskrive spesialundervisningens innhold, organisering og omfang. Dersom vedtaket avviker fra den sakkyndige vurderingen, skal avviket beskrives og begrunnes i enkeltvedtaket.

5. Fase 5: planlegging og gjennomføring av spesialundervisning

Når enkeltvedtaket er fattet, har eleven rett til spesialundervisning. Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) som skal være i samsvar med enkeltvedtaket. IOPen er skolens arbeidsverktøy som skal sørge for at eleven får den

spesialundervisningen hun/han har rett til. Det er skolen som har ansvaret for å utarbeide IOPen, men ut fra det generelle kravet om foreldresamarbeid, er det naturlig og nødvendig at skolen sørger for at elevens og foreldrenes kunnskaper og erfaringer blir utnyttet for at planen skal bli så god som mulig. IOPen skal dekke de fagene der eleven skal ha spesialundervisning. IOPen skal inneholde mål for, innhold i og organiseringen av opplæringen. IOPen må ikke godkjennes eller signeres av foreldrene, men foreldrene må få et eksemplar.

6. Fase 6: evaluering av spesialundervisningen

IOP-en skal følges opp med en halvårsrapport der det gjøres en vurdering av opplæringen eleven har fått og elevens utvikling. Halvårsrapporten sendes til eleven/foreldrene. Halvårsrapporten skal reflektere målene som er satt i IOPen. Eleven og foreldrene bør være aktivt med i vurderingsarbeidet.

Dersom foreldrene eller eleven mener at eleven ikke har fått den spesialundervisningen som det er fastsatt i enkeltvedtaket at eleven skal ha, så kan det klages på manglende gjennomføring av enkeltvedtaket. Klagen sendes til den som traff enkeltvedtaket om spesialundervisning, men det kan være lurt å sende kopi av klagen til fylkesmannen som er klageinstans.